

**Národní akční plán pro volně žijící prasata za účelem
zabránění šíření afrického moru prasat v Evropské unii –
Česká republika**

Hlavním významem Národního akčního plánu pro volně žijící prasata (dále jen „Národní akční plán“) je zabezpečit v rámci každého členského státu vysokou úroveň informovanosti o africkém moru prasat (dále též „AMP“), vysokou úroveň připravenosti s ohledem na rizika související se šířením AMP volně žijícími prasaty, koordinovaný přístup k prevenci, tlumení a eradikaci AMP a koordinovaná opatření týkající se volně žijících prasat.

Obsah

1. Strategické cíle a priority	5
1.1. Preventivní	5
1.2. V případě výskytu AMP	5
2. Oblast působnosti akčního plánu pro zdolávání AMP	5
3. Právní rámec pro stanovení opatření.....	5
4. Úlohy orgánů státní správy při eradikaci AMP v populaci černé zvěře.....	6
4.1 Ministerstvo zemědělství (dále jen MZe)	6
4.2 Orgán státní správy myslivosti.....	7
4.3 Ústřední veterinární správa a Státní veterinární správy	7
4.4 Krajská veterinární správa Státní veterinární správy	8
4.5 Státní veterinární ústav.....	8
4.6 Myslivecké organizace (ČMMJ, APM, Řád svatého Huberta).....	8
4.6.1 Uživatelé honiteb	8
5. Popis situace.....	9
5.1. Charakteristika nákazy	9
5.2. Situace v ČR.....	9
5.3. Populace volně žijících prasat v ČR	10
6. Opatření	11
6.1. Preventivní	11
6.1.1. Opatření směřující k redukci početnosti prasete divokého na celém území České republiky.....	12
6.1.2. Opatření spojená se zvýšením biosecurity při lovu a manipulaci s ulovenými divokými prasaty.....	13
6.1.2.1. Podpora uživatelů honiteb pro zvýšení biosecurity během lovu a ošetření ulovených kusů zvěře při uvádění do oběhu	13
6.1.2.2. Podpora lokálního trhu s ulovenou zvěří a produkty ze zvěřiny.....	14
6.1.2.3. Informační kampaně pro zvýšení biosecurity lovců	14

6.1.3. Včasná diagnostika nákazy	14
6.1.3.1. Pasivní monitoring	14
6.1.3.2. Aktivní monitoring.....	15
6.1.3.3. Nálezne, zástřelné	15
6.1.4. Ochrana území ČR před zavlečením nákazy	15
6.1.5. Ochrana chovů domácích prasat	16
6.1.5.1 Vnitrostátní legislativní rámec	17
6.1.5.2 Evropský legislativní rámec	18
6.1.5.3 Stanovení a koordinace postupů při podezření nákazy	18
6.1.5.4 Spolupráce s ostatními členskými státy	19
6.1.5.5 Informační kampaň a osvěta	19
6.2. V případě výskytu AMP	19
6.2.1. Tlumení a eradikace nákazy.....	19
6.2.1.1 Uzavřené pásmo II	20
6.2.1.2. Uzavřené pásmo I.....	21
6.2.1.3. Další možná opatření.....	21
6.2.2. Stanovení a koordinace postupů při výskytu nákazy	22
6.2.2.1. V případě pozitivního výsledku vyšetření u prasete domácího	22
6.2.2.2. V případě pozitivního výsledku vyšetření u prasete divokého	22
6.2.2.3. Spolupráce s ostatními členskými státy	22
6.2.2.4. Informační kampaň a osvěta	23
7. Harmonogram opatření.....	23
7.1. Pásmo infekce	23
7.2. Opatření pro uzavřené pásmo I	24
7.3. Opatření pro uzavřené pásmo II.....	25
8. Posouzení případných významných negativních účinků loveckých činností na druhy a stanoviště chráněné podle příslušných pravidel Unie v oblasti životního prostředí.....	25

8.1. Ochrana chráněných území	26
8.1. Předcházení rušení citlivých významných druhů.....	26
8.1.1. Druhy citlivé na rušení v hnízdním období.....	27
8.2. Ochrana druhů proti predaci prasetem	27
8.2.1 Druhy, jejichž populace mohou být ohrožené predací ze strany prasete divokého.....	27
8.3. Ochrana významných shromaždišť a zimovišť vodních ptáků.....	27

1. Strategické cíle a priority

1.1. Preventivní

- Stav populace prasat divokých
- Snižování populace prasat divokých
- Včasná diagnostika nákazy - provádění pasivního a aktivního monitoringu AMP
- Ochrana území ČR před zavlečením nákazy
- Ochrana chovů domácích prasat
- Stanovení a koordinace postupů při podezření nákazy
- Spolupráce s ostatními členskými státy
- informační kampaň a osvěta

1.2. V případě výskytu AMP

- Tlumení a eradikace nákazy
- Stanovení a koordinace postupů při výskytu nákazy
- Spolupráce s ostatními členskými státy
- informační kampaň a osvěta

2. Oblast působnosti akčního plánu pro zdolávání AMP

- celá Česká republika

- oblasti s výskytem AMP

3. Právní rámec pro stanovení opatření

- Zákon č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů.

- Vyhláška č. 176/2023 Sb. o zdraví zvířat a jeho ochraně a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností.
- Zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 ze dne 9. března 2016 o nálezích zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat, v platném znění.
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/687 ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla pro prevenci a tlumení určitých nálezů uvedených na seznamu, v platném znění.
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2023/594 ze dne 16. března 2023, kterým se stanoví zvláštní opatření k tlumení afrického moru prasat a zrušuje prováděcí nařízení (EU) 2021/605, v platném znění.
- Pracovní dokument Evropské komise SANTE/7113/2015 – revize č. 12, Strategický přístup ke zvládnutí afrického moru prasat v EU

4. Úlohy orgánů státní správy při eradikaci AMP v populaci černé zvěře

4.1 Ministerstvo zemědělství (dále jen MZe)

- Připravuje legislativní rámec chovu a lovu černé zvěře,
- Vypracovává plán snižování denzity černé zvěře s důrazem na AMP a požadavky zemědělské a živočišné výroby,
- Vykonává státní dozor myslivosti a vydává povolení, zákazy a omezení na vykonávání určité činnosti, ukládá opatření a vydává metodické pokyny,
- Spolupracuje s ministerstvem životního prostředí při regulaci denzity černé zvěře na územích, kde je lov černé zvěře omezen ustanovením zákona o ochraně přírody a krajiny.
- vyplácí finanční náhrady v souvislosti s eradikací AMP
- je orgánem zodpovědným za vypracování národního akčního plánu

4.2 Orgán státní správy myslivosti

- určuje hlavní kritéria na schvalování ročních plánů mysliveckého hospodaření ve smyslu vypracovaného plánu snižování populace černé zvěře
- zabezpečuje snižování stavů v honitbách, ve kterých chov a lov černé zvěře není plánován
- schvaluje plán lovu na společných akcích na základě stanovených podmínek,
- kontroluje správnost sestavení plánu chovu a lovu černé zvěře a vyžaduje odstranění zjištěných nedostatků,
- předkládá MZe v požadovaném termínu hlášení o lovu zvěře
- vykonává státní dozor v myslivosti a vydává povolení, zákazy a omezení na vykonávání určité činnosti
- kontroluje dodržování mimořádných veterinárních opatření

4.3 Ústřední veterinární správa a Státní veterinární správy

- spolupodílí se při tvorbě návrhu národního akčního plánu
- navrhuje Evropské Komisi (EK) regionalizaci České republiky z pohledu AMP.
- navrhuje monitoring AMP v ČR
- vyhodnocuje monitoring AMP v ČR
- přijímá opatření na základě vývoje nákazové situace AMP pro celé území ČR
- nařizuje prostřednictvím mimořádných veterinárních opatření použití zakázaných způsobů lovu
- předkládá zprávy EK
- informuje EK, WOAHA o výskytu nákazy na území ČR
- vydává propagační materiály, kde informuje veřejnost, myslivce, veterinární lékaře, zemědělce o biologické bezpečnosti ve vztahu k AMP,
- poskytuje informace o AMP a aktuální nákazové situaci v ČR prostřednictvím webové stránky.

4.4 Krajská veterinární správa Státní veterinární správy

- vydává mimořádná veterinární opatření pro uživatele honiteb, chovatele prasat, výrobce krmiv, výkupy zvěřiny a zvěřinové závody a provozy na zpracování masa,
- projednává opatření s uživateli honiteb
- metodicky usměrňuje uživatele honiteb o odběru a zasílání vzorků,
- vyhodnocuje monitoring a nálezovou situaci AMP v regionu,
- vykonává kontrolu dodržování vydaných opatření u uživatelů honiteb, chovatelů domácích prasat a při zjištění nedostatků ukládá nápravná opatření a sankce,
- vyplácí finanční náhrady stanovené MZe za činnosti, které jsou vykonávány v souvislosti s monitoringem a eradikací AMP,
- rozhoduje o dalším nakládání s vedlejšími živočišnými produkty ze zvířat, které jsou vnímavé na AMP.

4.5 Státní veterinární ústav

- národní referenční pracoviště pro AMP,
- vykonává laboratorní vyšetřování vzorků na AMP,
- stanovuje laboratorní metodiky na vyšetření vzorků AMP,
- vyhodnocuje a zpracovává data a výsledky vyšetření vzorků AMP
- poskytuje poradentství ve v rozsahu a způsobu monitoringu AMP,
- ve spolupráci se SVS vydává manuál na odběr vzorků AMP.

4.6 Myslivecké organizace (ČMMJ, APM, Řád svatého Huberta)

- vykonává vzdělávací a osvětovou činnost pro odbornou ale i laickou veřejnost organizování odborných seminářů na celostátní i regionální úrovni, zabezpečuje informování o aktuálním výskytu prostřednictvím webových stránek, odborných periodikách a publikacích.

4.6.1 Uživatelé honiteb

- jsou zodpovědní za provádění lovu divokých prasat

5. Popis situace

5.1. Charakteristika nákazy

Africký mor prasat je nebezpečná virová nákaza domácích a divokých prasat všech plemen a věkových kategorií. U nakažených zvířat vyvolává širokou škálu klinických příznaků. V závislosti na virulenci viru může způsobit perakutní, akutní, subakutní nebo chronickou formu. AMP je charakteristický vysokou, téměř 100 % letalitou. Přírodním rezervoárem viru v Africe je prase bradavičnaté, štětkoun africký a prase pralesní. Dalším rezervoárem viru a současně přenašečem nákazy jsou velcí ovální roztoči – klíšťáci z rodu *Ornithodoros*. AMP není přenosný na lidi. Léčba AMP neexistuje. V současné době není k dispozici účinná vakcína, což významně komplikuje možnosti prevence proti této nebezpečné nákaze.

Onemocnění se může šířit přímým kontaktem s nakaženým zvířetem nebo kadáverem zvířete, které uhynulo na AMP, dále prostřednictvím syrových nebo nedostatečně tepelně upravených výrobků a odpadků obsahujících infikované vepřové maso nebo kontaminovanými materiály, krmivem, stelivem, hnojem, dopravními prostředky, obuví, oblečením a vektory. V poslední době se ale největším rizikem šíření na velké vzdálenosti stává člověk a jeho činnost (mezinárodní obchod, cestování).

5.2. Situace v ČR

V ČR se až do r. 2017 AMP nikdy nevyskytoval. Přesto, s ohledem na jeho výskyt v Pobaltí, Polsku a na Ukrajině, jsou od roku 2014 v rámci monitoringu prováděného Státní veterinární správou (SVS) sérologicky a virologicky vyšetřována všechna nalezená uhynulá divoká prasata, včetně prasat sražených dopravním prostředkem. Historicky první výskyt AMP v ČR byl potvrzen v populaci prasat divokých dne 26. června 2017 v okrese Zlín.

AMP byl v České republice úspěšně eradikován a poslední pozitivní případy u prasat divokých pochází z 15. 4. 2018. Riziko opětovného zavlečení infekce na území ČR však nadále přetrvávalo.

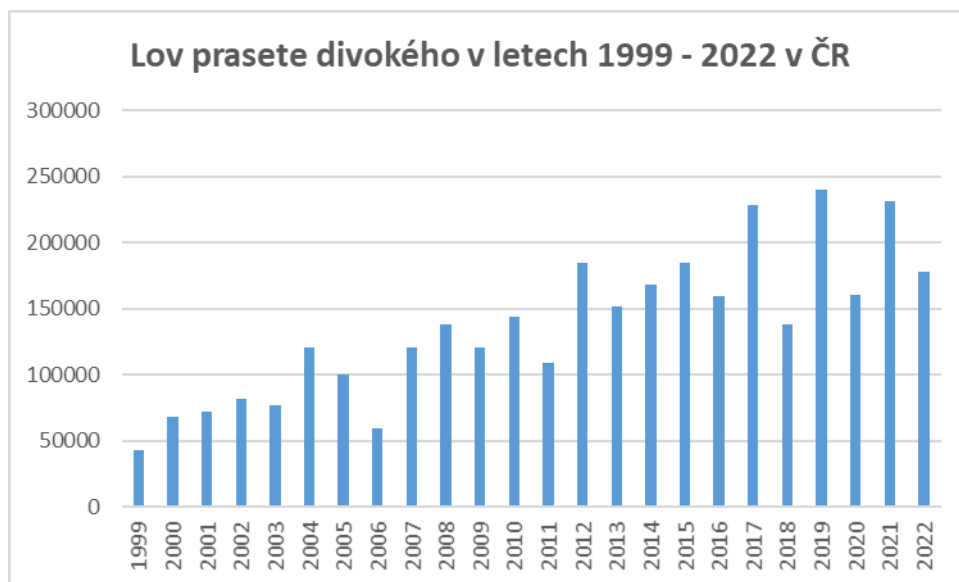
Začátkem prosince 2022 byl v ČR opět potvrzen AMP v populaci volně žijících prasat na území Libereckého kraje blízko hranic s Polskem, kde se nákaza vyskytuje. SVS ihned po potvrzení nákazy přijala opatření v souladu s evropskou a národní legislativou a vymezila pásmo infekce a pak uzavřené pásmo I a II.

V ČR nikdy nebylo potvrzeno ohnisko AMP v chovech domácích prasat.

5.3. Populace volně žijících prasat v ČR

Česká republika je země s nejvyššími početními stavy prasete divokého ve střední Evropě. Údaje o přesných populačních hustotách nejsou vzhledem k použitelným metodám sčítáním dostupné, a tak nejpoužívanějším ukazatelem vývoje populace zůstává odstřel. V České republice se v posledních letech ročně uloví 24,1 ks na 1000 hektarů plochy. Pro srovnání v Německu to je 19,7 ks, Slovensku 12,7 ks, Rakousku 4,3 ks a v Polsku 10,1 ks. Trend vývoje početnosti zůstává, tak jako v okolních státech, rostoucí. Zatímco v roce 1999 se v ČR ulovilo 72 tis. kusů, v roce 2009 to bylo již 121 tis. a v roce 2019 dokonce 239 tis. kusů prasete divokého. Cílem Národního akčního plánu je dlouhodobá redukce početnosti.

Myslivost je v ČR provozována v tzv. honitbách, které jsou vlastněny majiteli pozemků (minimální výměra 500 ha). Majitelé pozemků rozhodují o tom, jakým způsobem se bude v honitbě myslivecky hospodařit. Celkem se v ČR nachází asi 5 400 honiteb, jejichž průměrná velikost je cca 1150 ha. Státní správa myslivosti má ve většině případů pouze kontrolní činnost. Prase divoké lze v honitbě chovat pouze v případě, že v honitbě se nachází minimálně 1000 ha lesních pozemků. V tomto případě chov znamená, že uživatel honitby může stanovit stavy zvěře, které se v honitbě vyskytují (max. 16/ 1000 ha), a následně je povinen tento stav udržovat. Každý rok provádí sčítání zvěře, a pro černou zvěř stanovuje plán lovu, jehož minimální počet je pro něj závazný. U honiteb, kde výměra lesa nedosahuje min. 1000 ha, plán lovu ani normované stavy nejsou určeny. Uživatelé honitby mohou černou zvěř lovit (samice a mladou zvěř do 2 let) bez omezení.

6. Opatření

6.1. Preventivní

- Stav populace prasat divokých

Početní stavy divokých prasat v naší krajině v posledních desetiletích významně narostly. Populace divokých prasat dosahuje v České republice nejvyšších hodnot ve Střední Evropě. Na řadě míst je dnes jejich populační hustota více než jeden jedinec na km² a trvale roste. V takovém množství se z nich stává klíčový druh, jenž významně ovlivňuje ekonomiku zemědělského hospodaření, na silnicích působí dopravní nehody, poškozují pozemky v blízkosti lidských sídel a negativně ovlivňuje diverzitu rostlinných i živočišných společenstev.

V naší současné krajině je reprodukce prasat vysoká a přirozené regulační mechanismy působí nedostatečně. Prasata tak výrazně zvyšují svoji početnost, což přináší řadu negativních dopadů a nutnost jejich počty uměle regulovat. V podmínkách střední Evropy lze účinně využívat jen lov odstřelem zajišťovaný myslivci. Ostatní způsoby jako jsou třeba masivní odchyt do pastí lze v některých honitbách využívat pouze omezeně nebo vůbec. Udržování početnosti prasat na únosné míře tak do značné míry závisí na tom, zda bude dostatek lidí schopných a ochotných jejich lov zajišťovat, jelikož myslivost je zájmová činnost a je provozována především za finančního a časového zajištění ze strany lovců. Znalosti, dovednosti, technické vybavení a organizační schopnosti myslivců jsou významným faktorem, který spolurozhoduje o výsledcích mysliveckého hospodaření.

- Snižování populace prasat divokých

V rámci preventivních opatření je v České republice realizována celá řada opatření souvisejících s mysliveckým hospodařením a redukcí početnosti černé zvěře. Opatření lze rozdělit do dvou skupin:

- Opatření směřující k redukcí početnosti prasete divokého na celém území České republiky
- Opatření spojená se zvýšením biosecurity při lovu a manipulaci s ulovenými divokými prasaty

6.1.1. Opatření směřující k redukci početnosti prasete divokého na celém území České republiky

Za lov a hospodaření s populací divokých prasat jsou v České republice odpovědní uživatelé honiteb (právní subjekty, v ČR asi 5 400), kteří pověřují jednotlivé lovce lovem divokých prasat. Česká republika prostřednictvím Ministerstva zemědělství vytváří vhodné podmínky a pobídky pro lov divokých prasat. V rámci jejich redukce uvolňuje omezení při jejich lovu a zároveň pozitivně motivuje uživatele honiteb a lovce v jejich lovu.

1. Plánování a lovecké kvóty

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o myslivosti“) v § 39 umožňuje vstupovat do mysliveckého hospodaření mimo uživatele a držitele honitby v omezené míře i dalším subjektům, jako jsou zemědělské a lesnické subjekty a ochrana přírody. V tomto ustanovení je možná úprava stavu zvěře až na minimální stav nebo za určitých okolností dokonce zrušení chovu konkrétního druhu zvěře. Při rozhodnutí o snížení stavů je nutná dohoda s orgánem ochrany přírody. Toto ustanovení neuvádí bližší určení druhů zvěře, kterých se týká možnost snížení jejich početních stavů, ať se jedná o druhy zvěře se stanovenými minimálními a normovanými stavů, nebo druhy zvěře, které lze obhospodařovat lovem. Zrušení chovu zvěře ustanovení blíže nespecifikuje, ale jedná se o změnu minimálních a normovaných stavů, v některých případech vedoucích až ke zrušení chovu a v takovém případě se bude jednat o změnu rozhodnutí o uznání honitby. Důvodem pro snížení stavu zvěře až na minimální stav nebo pro zrušení chovu zvěře mohou být škody působené zvěří, a to tehdy, pokud je nejde technicky přiměřenými a ekonomicky únosnými způsoby snížit. V případě že uživateli honitby bude státní správou nařízeno snížení početních stavů některých druhů zvěře, a ten početní stav nesníží na požadovaný stav, dojde k překročení normovaných stavů, bude takovému uživateli uložena sankce za nedodržení plánu lovu.

2. Techniky redukce početnosti

Dalším cílem České republiky je využití všech dostupných a lokálně uskutečnitelných způsobů lovu při redukci populace divokých prasat. Bude nutná implementace dosud zakázaných způsobů lovu a jeho plánování. Jedná se zejména o:

- Lov pomocí digitálních přístrojů pro noční vidění
- Lov v odchyťových zařízeních
- Lov při sklizni zemědělských plodin
- Omezení lovu některých věkových kategorií při společných lovech
- Omezení použití některých plemen loveckých psů

3. Pozitivní motivace lovu

Redukce početnosti divokých prasat je Českou republikou prostřednictvím ministerstva zemědělství podporována pozitivními pobídkami poskytovaným uživatelům honiteb a lovcům. Jejich cílem je podpořit intenzivní redukci divokých prasat všech věkových kategorií. Finanční pobídky jsou realizovány dvěma cestami, jednou z nich je příspěvek uživatelům honiteb a druhý je příspěvek lovcům. Dále Česká republika poskytuje příspěvky na využívání netradičních, a zároveň efektivních způsobů lovu. Cílem akčního plánu je tyto pobídky udržovat, rozvíjet a finančně zajišťovat

a) příspěvky uživatelům honiteb

Uživatelům honiteb je určeno několik dotačních titulů. V rámci celé České republiky je poskytován FINANČNÍ PŘÍSPĚVEK NA SNIŽOVÁNÍ POČETNÍCH STAVŮ PRASETE DIVOKÉHO (§ 41b nařízení vlády č. 30/2014 Sb.), který spočívá v poskytnutí příspěvku na každý kus, kterým byl v příslušné honitbě v posledním uzavřeném hospodářském roce překročen roční průměr lovu za 5 předchozích hospodářských roků. Dále je některými samosprávami nadto poskytován příspěvek za ulovené divoké prase.

b) finanční pobídky lovcům

Dalším nástrojem je poskytování příspěvku přímo lovcům. Ministerstvo zemědělství, prostřednictvím Státní veterinární správy, vyplácí ve vybraných oblastech příspěvek lovcům za splnění dalších podmínek, obvykle souvisejících s monitoringem nákazy.

6.1.2. Opatření spojená se zvýšením biosecurity při lovu a manipulaci s ulovenými divokými prasaty

Zvýšení úrovně biosecurity při lovu je zásadní jak v rámci preventivních opatření, tak i v rámci eradikace nákazy. Klíčovou roli v tomto případě hrají subjekty zodpovědné za lov a primární producenti ulovených divokých prasat, kteří je následně uvádějí do potravinářského oběhu. V rámci České republiky se jedná o uživatele honitby (právní subjekty, v ČR asi 5 400), ti rozhodují o lovu a následném uvedení zvěřiny do oběhu. Uživatelé honiteb pak pověřují jednotlivé lovce (fyzické osoby), kteří provádějí samotný lov a manipulují s ulovenou zvěří. Zvýšení povědomí a úrovně biosecurity při lovu je právě jedním z hlavních preventivních opatření národního akčního plánu. Česká republika prostřednictvím Ministerstva zemědělství a jím podřízených organizací a vědeckých institucí plánuje podporu zvýšení úrovně biosecurity následujícími cestami a naplnění níže uvedených cílů:

6.1.2.1. Podpora uživatelů honiteb pro zvýšení biosecurity během lovu a ošetření ulovených kusů zvěře při uvádění do oběhu

Hlavním nástrojem je vybudování sítě míst pro manipulaci, odběr vzorků a uchování ulovené zvěře jednotlivými uživateli honiteb. Ministerstvo zemědělství vypisuje v rámci národních dotačních titulů pořízení a stavbu chladicích zařízení určených právě k těmto účelům. Cílem je vybudování jednoho sběrného místa pro každou honitbu. Dotační titul FINANČNÍ PŘÍSPĚVEK NA CHLADICÍ ZAŘÍZENÍ PRO ULOVENOU ZVĚŘ (§ 41d nařízení vlády č. 30/2014 Sb.) je realizován od roku 2021, a v rámci něho již bylo podpořeno a vybudováno uživateli honiteb celkem 454 chladicích zařízení za celkovou částku 14,1 mil. Kč. Finanční příspěvek hradí 50 % skutečně vynaložených přímých nákladů na nákup a zprovoznění chladicího zařízení (bez DPH, na jejíž odpočet žadatel – plátce DPH uplatnil nárok), nejvýše však může příspěvek činit 40 000 Kč.

6.1.2.2. Podpora lokálního trhu s ulovenou zvěří a produkty ze zvěřiny

Hlavním nástrojem pro podporu zvýšení lokálního objemu obchodu se zvěřinou a zvěřinovými produkty je budování sítě lokálních bouráren a distribučních míst pro obchod se zvěřinou. V současné době je vyhláška č. 128/2009 Sb., o přizpůsobení veterinárních a hygienických požadavků pro některé potravinářské podniky, v nichž se zachází se živočišnými produkty. Změna vyhlášky týkající se navýšení maximálního množství výrobků, které mohou být vyrobeny potravinářským podnikem ročně, je předložena k projednání do schvalovacího procesu Evropské komise.

6.1.2.3. Informační kampaně pro zvýšení biosecurity lovců

Hlavním nástrojem pro dosažení tohoto cíle jsou informační kampaně realizované různými druhy informačních kanálů. Jedná se o materiály publikované na webových stránkách státních institucí (např. <https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/africky-mor-prasat-amp/> <https://efsa.gitlab.io/multimedia/asf/index.html#/cs/>), nebo vědecko-výzkumných institucí a soukromých subjektů (<https://www.vulhm.cz/jak-muzeme-efektivne-bojovat-s-africkym-morem-prasat/> , <https://www.africkymorprasat.cz/>). Důraz bude kladen na vyšší využití sociálních sítí a elektronických médií. Důležitou součástí bude pořádání kontaktních setkání a seminářů s lokálními lovci.

6.1.3. Včasná diagnostika nákazy

Důsledné provádění pasivního a aktivního monitoringu v populaci prasat divokých a v chovech prasat domácích je klíčem k včasnému záchytu nákazy na území ČR.

6.1.3.1. Pasivní monitoring

Rozsah monitoringu je každoročně stanoven ÚVS v Metodice kontroly zdraví a nařízené vakcinace (MKZ), kterou jako opatření obecné povahy vydává MZe.

Na celém území probíhá od roku 2014 - provádí se virologické vyšetření všech nalezených uhynulých divokých prasat na celém území ČR včetně prasat divokých sražených dopravním prostředkem.

V chovech prasat domácích (na celém území ČR probíhá od roku 2017) se virologicky vyšetřují všechny prasnice, které zmetaly nebo porodily málo životaschopná selata, náhlé úhyny jednotlivých kusů prasat ve věkové kategorii od odstavu do dospělosti v případě, že není jasná příčina úhynu, hromadné úhyny bez jasné příčiny, všechna nemocná nebo uhynulá prasata s příznaky vyvolávající podezření na AMP.

6.1.3.2. Aktivní monitoring

Rozsah monitoringu je každoročně stanoven ÚVS v Metodice kontroly zdraví a nařízené vakcinace (MKZ), kterou jako opatření obecné povahy vydává MZe.

V oblastech stanovených mimořádnými veterinárními opatřeními v souvislosti s výskytem AMP se provádí virologické vyšetření všech ulovených divokých prasat.

V oblastech stanovených mimořádnými veterinárními opatřeními je nařízená povinnost uživatelům honiteb nebo oprávněným účastníkům lovu aktivně vyhledávat uhynulá prasata divoká, včetně prasat sražených dopravním prostředkem. Všechna nalezená uhynulá nebo dopravním prostředkem sražená prasata divoká jsou virologicky vyšetřována na AMP.

6.1.3.3. Nálezné, zástřelné

V souladu s MKZ je lovcům/nálezčům vypláceno zástřelné (ulovené prase divoké) a nálezné (nalezené uhynulé prase divoké/prase divoké sraženo dopravním prostředkem) v oblastech vymezených MVO (uzavřené pásmo II a I). Na celém ostatním území ČR je vypláceno nálezné.

Výše příspěvku za nálezné a zástřelné je každoročně stanovaná v MKZ.

6.1.4. Ochrana území ČR před zavlečením nákazy

1. Vyšetřování vzorků v rámci pasivního monitoringu - stanoveno MKZ.
2. Motivace uživatelů honiteb (nálezné, informační letáky, přednášky).
3. Snižování populace prasat divokých – MVO s celostátní platností nařizuje celoroční intenzivní lov prasat divokých bez ohledu na věkovou kategorii a pohlaví s možností využití některých nepovolených způsobů lovu, např.:

- lov pomocí zdrojů umělého osvětlení,

- lov na honebních pozemcích, na kterých současně probíhá sklizeň zemědělských plodin, a na sousedních pozemcích ve vzdálenosti do 200 m od hranice těchto pozemků,
 - střelením v odchytovéch zařízeních krátkou nebo dlouhou kulovou zbraní s energií v 0 metrech vyšší než 300 J,
 - lovem kňoura a bachyně na společných lovech s možností lovu jednotnou střelou z brokové zbraně.
4. Informovanost veřejnosti a chovatelů (informační letáky, webové aplikace, školení).
 5. Zákaz krmení divokých prasat – MVO s celostátní platností.
 6. Omezení vnašení prasat divokých – MVO s celostátní platností.
 7. Zákaz dovozu těl ulovené zvěře z čeledi prasatovití, části těl z této zvěře nebo vedlejší živočišné produkty z této zvěře ke zhotovení loveckých trofejí, pokud byla ulovena v oblastech, které jsou uvedené v Příloze I nebo II nařízení (EU) 2023/594 – MVO s celostátní platností.
 8. Zákaz přemísťování prasat divokých na území ČR, zákaz jejich vývozu nebo dovozu do ČR - – MVO s celostátní platností.
 9. Možnosti využití oplocení ve vytipovaných oblastech s využitím přirozených nebo umělo vytvořených bariér (řeka, silnice, oplocení kolem silnic), instalace elektrických a pachových ohradníků.

6.1.5. Ochrana chovů domácích prasat

1. Informovanost chovatelů (školení, letáky, webové aplikace).
2. Veterinární dozor v chovech, který je plánovaný na základě analýzy rizika. Frekvenci kontrol každoročně stanovuje Ústřední veterinární správa ve Víceletém plánu kontrol. Kontroly provádějí krajské veterinární správy.
3. Pasivní monitoring - viz bod včasná diagnostika nákazy.
4. Zákaz krmení chovaných prasat odpady se stravovacích zařízení nebo kuchyňskými odpady - MVO s celostátní platností.
5. Zákaz krmení chovaných prasat zelenou pící a zákaz stlát stelivem (sláma), pokud tyto komodity pocházejí z oblastí, které jsou uvedené v Příloze I nebo II nařízení (EU) 2023/594 – MVO s celostátní platností.

6. Biologická bezpečnost chovů – zamezení kontaktu chovaných prasat s volně žijícími prasaty: dodržování požadavků stanovených národní legislativou a evropskou legislativou:

6.1.5.1 Vnitrostátní legislativní rámec

□ Zákon č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů – povinnosti chovatelů týkající se ochrany chovaných prasat před volně žijícími prasaty jsou stanovené:

- § 4 odst. 1 písm. c) – chovatel je povinen bránit vzniku a šíření nákaz a jiných onemocnění zvířat a plnit povinnosti stanovené tímto zákonem nebo na jeho základě k tlumení těchto nákaz nebo jiných onemocnění zvířat.
- § 5 odst. 1 písm. b) – chovatel hospodářských zvířat je povinen v případě nebezpečí zavlečení nákazy nebo nemoci přenosné ze zvířat na člověka zřídit, popřípadě umístit prostředky sloužící k ochraně proti nákazám a nemocem přenosným ze zvířat na člověka a dbát o jejich řádnou funkci.

□ Vyhláška č. 176/2023 Sb. o zdraví zvířat a jeho ochraně a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností - povinnosti chovatelů týkající se ochrany chovaných prasat před volně žijícími prasaty jsou stanovené:

- § 2 odst. 1 písm. f) – chovatelé chrání zvířata před nákazami, nemocemi přenosnými ze zvířat na člověka, jinými onemocněními a škodlivými vlivy a činí opatření k ochraně chovu před zavlečením nákaz zvířaty, lidmi, předměty a materiály, které mohou být nositeli původců nákaz,
- § 3 - chovatelé prasat zřídí trvalé souvislé oplocení všech

a) staveb určených k chovu prasat,

b) pomocných staveb a pozemků sloužících ke skladování krmiva a steliva pro prasata a

c) pozemků, na které mají chovaná prasata přístup; tyto pozemky chovatelé prasat oplotí nejméně dvojitým plotem, přičemž vzdálenost mezi oběma ploty musí být nejméně 50 cm; vnitřní plot může být nahrazen funkčními mechanickými zábranami nebo funkčním elektrickým ohradníkem.

- § 4 odst. 1 písm. a) - chovatelé, kteří jako podnikatelé chovají hospodářská zvířata pro účely podnikání, chrání chovy před nebezpečnými nákazami zvířat umístěním vhodných zařízení, která zabraňují průniku volně žijících zvířat (například zasíťováním otvorů, umístěním sítí, plašičů).

6.1.5.2 Evropský legislativní rámec

o unijní legislativní rámec:

□ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 ze dne 9. března 2016 o nálezích zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat – povinnosti chovatelů týkající se ochrany chovaných prasat před volně žijícími prasaty jsou stanovené:

- článek 10

□ Prováděcího nařízení Komise (EU) 2023/594 ze dne 16. března 2023, kterým se stanoví zvláštní opatření k tlumení afrického moru prasat a zrušuje prováděcí nařízení (EU) 2021/605.

□ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/687 ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla pro prevenci a tlumení určitých nálezů uvedených na seznamu, v platném znění.

□ Pracovní dokument Evropské komise SANTE/7113/2015 – revize č. 12, Strategický přístup ke zvládnutí afrického moru prasat v EU.

6.1.5.3 Stanovení a koordinace postupů při podezření nákazy

V případech podezření na AMP je chovatel povinen informovat ošetřujícího soukromého veterinárního lékaře (SVL) nebo místně příslušnou krajskou veterinární správu (KVS). KVS na podezřelém hospodářství provede kontrolu, vyšetří podezřelá nebo uhynulá zvířata, v případě potřeby odebere vzorky k laboratornímu vyšetření, zahájí epizootologické šetření a poučí chovatele o povaze AMP.

Chovateli může na místě nařídit předběžná opatření v souladu s § 13 zákona č. 166/1999 Sb.):

- držet zvířata vnímavá na AMP na jejich ustájovacích místech a odděleně od zvířat podezřelých a zakázat přemísťování zvířat z hospodářství nebo do hospodářství,

- pořídit soupis zvířat vnímavých na AMP, která jsou v hospodářství, a vedení a průběžné aktualizování soupisu zvířat uhynulých, nakažených nebo podezřelých,

- omezit zacházení s živočišnými produkty, krmivy živočišného původu, předměty, materiály a látkami, které mohou být nositeli původců AMP

- určit způsob a pravidla použití vhodných dezinfekčních prostředků u vchodů a východů z míst, v nichž jsou ustájena zvířata vnímavá na AMP

Pokud je AMP vyloučeno, KVS ukončí výše uvedená opatření.

Všechny výsledky laboratorních vyšetření divokých a domácích prasat a kontrol provedených na hospodářstvích jsou vkládány do Odborného informačního systému Státní veterinární správy (OIS SVS).

SVS pravidelně poskytuje informace o nálezové situaci (ve vztahu k AMP) v ČR a v zahraničí zainteresovaným složkám (MZe, Veterinární univerzita, Státní veterinární ústavy, Českomoravská myslivecká jednota, Svaz chovatelů prasat, Vojenská veterinární služba).

6.1.5.4 Spolupráce s ostatními členskými státy

Spolupráce, informovanost a sdílení zkušeností se sousedními státy - organizování pravidelných jednání s Polskem, Německem nebo Slovenskem.

Poskytování aktuálních informací členským státům a Evropské Komisi o vývoji situace v ČR na Stálém výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva.

6.1.5.5 Informační kampaň a osvěta

Nezbytná je informovanost jak veřejnosti, tak chovatelů, myslivců, veterinárních lékařů o AMP. V ČR probíhá kampaň EFSA – Zastavme africký mor prasat, která cílí zejména na chovatele prasat, zemědělce, veterinární lékaře a myslivce. V rámci kampaně jsou připraveny různé informační materiály (letáky, nálepky, příspěvky na sociální síť).

SVS informuje a pravidelně aktualizuje informace o nálezové situaci s ohledem na AMP na svých internetových stránkách Africký mor prasat (AMP) – aktuální informace – Státní veterinární správa (svscr.cz). Informace chovatelům, myslivcům nebo soukromým veterinárním lékařům o aktuální nálezové situaci AMP jsou předávány i při výkonu státního veterinárního dozoru.

SVS se zúčastňuje jednání, konferencí, školení, které jsou organizovány chovateli prasat, nebo mysliveckou společností, nebo SVS, kde prezentuje a informuje o aktuální nálezové situaci AMP a rizicích.

6.2. V případě výskytu AMP

6.2.1. Tlumení a eradikace nákazy

V případě potvrzení AMP na území ČR je ihned vymezeno pásmo infekce - stanoveno v MVO, které vydává místně příslušná KVS.

Bezprostředně po potvrzení nálezů zahrnují MVO pro uživatele honiteb nebo oprávněných účastníků lovu nacházejících se v pásmu infekce zejména:

- a) zákaz lovu volně žijící zvěře
- b) zákaz krmení a vnaďení volně žijících prasat
- c) vybudování a vybavení svozného místo
- d) aktivní vyhledávání uhynulých volně žijících prasat a prasat sražených dopravními prostředky (kadáver označit plombou, oznámit polohu kadáveru příslušné KVS a asanačnímu podniku, ke kadáveru přiložit úplně a správně vyplněný lístek o původu zvěře, který slouží jako objednávka laboratorního vyšetření, odběr vzorku je proveden ÚVL v AP)

Lov zvěře včetně prasat divokých je povolen až po poklesu epidemiologické fáze nálezů. Lovit mohou pouze lovci proškoleni SVS (online forma - školení je dostupné na internetových stránkách SVS, prezenční forma) o zásadách biologické bezpečnosti. Požadavky na biologickou bezpečnost při lovu volně žijících prasat jsou:

6.2.1.1 Uzavřené pásmo II

- lovit mohou pouze lovci, kteří absolvovali školení organizované SVS k biologické bezpečnosti při lovu prasat divokých a sběru kadáverů prasat divokých.
- při manipulaci s uloveným kusem používat osobní ochranné pomůcky (např. jednorázové rukavice),
- ulovený kus označit plombou,
- ulovený kus spolu s orgány přemístit na místo, které je vybaveno vhodným zařízením pro uložení ulovené zvěře k další manipulaci (podrobnosti stanovují mimořádná veterinární opatření), odběr vzorku k laboratornímu vyšetření na AMP,
- každý ulovený kus se laboratorně vyšetřuje na AMP (virologicky), celý ulovený kus spolu s orgány musí být skladován odděleně od ostatních kusů ulovené volně žijící zvěře do okamžiku obdržení výsledků vyšetření na AMP,
- je-li laboratorní vyšetření nevyhovující, musí být celé tělo pozitivního zvířete neškodně odstraněno v asanačním podniku (AP) stejně jako nalezená uhynulá prasata (podle pokynů KVS), nově možnost likvidace v AP i ulovených kusů s negativním výsledkem na AMP, pokud se tak lovec rozhodne,
- v případě, že je v zařízení při uložení ulovené zvěře mimo pozitivního prasete divokého ještě další ulovená zvěř, musí být rovněž neškodně odstraněna v asanačním podniku (platí i pro jiné druhy zvěře než prasata divoká) a musí být provedena dezinfekce celého zařízení,

- uživatel honitby nebo oprávněný lovec oznámí místo uskladnění a způsob využití prasete divokého uloveného v uzavřeném pásmu II elektronickým podáním prostřednictvím informačního systému SVS.

6.2.1.2. Uzavřené pásmo I

- lovit mohou pouze lovci, kteří absolvovali školení organizované SVS k biologické bezpečnosti při lovu prasat divokých a sběru kadáverů prasat divokých. Školení je připravené online formou nebo prezenční formou,

- při manipulaci s uloveným kusem se musí používat osobní ochranné pomůcky (např. jednorázové rukavice),

- ulovený kus označit plombou,

- ulovený kus spolu s orgány přemístit na vhodné místo k další manipulaci (podrobnosti stanovují mimořádná veterinární opatření), odběr vzorku k laboratornímu vyšetření na AMP,

- každý ulovený kus se laboratorně vyšetřuje na AMP (virologicky),

- je-li laboratorní vyšetření nevyhovující, musí být celé tělo pozitivního zvířete neškodně odstraněno v AP stejně jako nalezená uhynulá prasata (podle pokynů KVS),

- v případě, že tělo nebo orgány kusů s pozitivním výsledkem přišly do styku s jinými těly nebo orgány, musí být také neškodně odstraněny v AP

6.2.1.3. Další možná opatření

Spolupráce s Policií ČR - využití policejních zásahových jednotek při lovu v uzavřených pásmech na základě dohody mezi MZe a Ministerstvem vnitra (MV). Nutno zvážit efektivitu tohoto způsobu (lokální výskyt x plošný výskyt nákazy).

Oplocení: elektrický ohradník, pachový ohradník, pevný plot - v souladu se zákonem č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů může SVS nařídit v případě potřeby instalaci zábran k omezení migrace divokých prasat prostřednictvím MVO.

Zemědělská výroba - možnost ponechání plodin pro udržení prasat divokých v postižených oblastech. Vytipování lokalit kde lze ponechat vybrané plodiny pro udržení prasat v oblasti (zejména kukuřice, jiné plodiny jako sója, pšenice jsou méně vhodné) – SVS může nařídit prostřednictvím MVO.

Pohyb osob - omezení pohybu osob na určitém území z důvodu rušení zvěře. Informační plakáty o omezení nebo zákazu vstupu do honitby – SVS může nařídit prostřednictvím MVO.

6.2.2. Stanovení a koordinace postupů při výskytu nákazy

6.2.2.1. V případě pozitivního výsledku vyšetření u prasete domácího

- rozhodnutí o nařízení MVO pro chovatele prasat (viz a § 54 odst. 1 písm. b), d), l), m), odst. 2 písm. a) a odst. 3 zákona č. 166/1999 v platném znění (veterinární zákon), za použití čl. 60 a 61 Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/429 o nálezích zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat“) v platném znění, a čl. 11, 12, a 15 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/687 ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla pro prevenci tlumení určitých nálezích zvířat uvedených na seznamu,
- vymezení ochranného pásma a pásma dozoru,
- evidence výsledků v OIS SVS.

6.2.2.2. V případě pozitivního výsledku vyšetření u prasete divokého

- nařízení o MVO (stanovuje povinnosti pro uživatelé honiteb, chovatelé prasat, obce) v souladu s národní a evropskou legislativou,
- vymezení pásma infekce, regionalizace
- evidence výsledků v OIS SVS.

6.2.2.3. Spolupráce s ostatními členskými státy

ÚVS hlásí všechny potvrzené případy AMP do mezinárodních systémů včasného hlášení (ADIS - EK, WAHIS - WOAHA).

Spolupráce, informovanost a sdílení zkušeností s okolními státy - organizování pravidelných jednání s Polskem, Německem nebo Slovenskem.

Poskytování aktuálních informací členským státům a Evropské Komisi o vývoji situace v ČR na Stálém výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva.

6.2.2.4. Informační kampaň a osvěta

Nezbytná je informovanost jak veřejnosti, tak chovatelů, myslivců, veterinárních lékařů o AMP. V ČR probíhá kampaň EFSA – Zastavme africký mor prasat, která cílí zejména na chovatele prasat, zemědělce, veterinární lékaře a myslivce. V rámci kampaně jsou připraveny různé informační materiály (letáky, nálepky, příspěvky na sociální sítě).

SVS informuje a pravidelně aktualizuje informace o nálezové situaci s ohledem na AMP na svých internetových stránkách (svscr.cz). Informace chovatelům, myslivcům nebo soukromým veterinárním lékařům o aktuální nálezové situaci AMP jsou předávány i při výkonu státního veterinárního dozoru.

SVS se zúčastňuje jednání, konferencí, školení, které jsou organizovány chovateli prasat, nebo mysliveckou společností, nebo SVS, kde prezentuje a informuje o aktuální nálezové situaci AMP a rizicích.

SVS připravila brožurky pro myslivce s postupy sběru a lovu prasat divokých v uzavřených pásmech.

7. Harmonogram opatření

před potvrzením nákazy:

- MVO s celorepublikovou platností, které nařizuje celoroční lov prasat divokých bez ohledu na pohlaví a věkovou kategorii, povoluje zakázané způsoby lovu, omezuje vnaďení, zakazuje přikrmování, zakazuje přemísťování prasat divokých
- informační kampaň
- pasivní monitoring AMP
- pravidelné kontroly UH a chovů domácích prasat s ohledem na rizikovou analýzu
- přeshraniční spolupráce, sdílení zkušeností s jinými členskými státy

po potvrzení nákazy v populaci prasat divokých

7.1. Pásmo infekce

- vymezení oblasti, omezení vstupu do postižené oblasti, označení oblasti výstražnými cedulemi
- regulace lovu (na začátku zákaz lovu veškeré zvěře)
- určení svozného místa pro umístění kadáverů

- školení lovců a UH o biologické bezpečnosti při manipulaci s kadávery divočáků a při lovu
- aktivní vyhledávání kadáverů prasat divokých
- dodržování biologické bezpečnosti při manipulaci s kadávery prasat divokých
- laboratorní vyšetření na AMP
- soupis všech chovatelů domácích prasat
- úřední kontroly v chovech domácích prasat
- zvýšení opatření biologické bezpečnosti v chovech domácích prasat
- zákaz přemísťování domácích prasat z pásma infekce a do pásma (okrem přemístění k okamžité porážce)
- poražení domácích prasat nepodnikajícími fyzickými osobami
- zákaz přemísťování produktů živočišného původu

7.2. Opatření pro uzavřené pásmo I

- vymezení oblasti
- školení lovců a UH o biologické bezpečnosti při manipulaci s kadávery divočáků a při lovu
- aktivní vyhledávání kadáverů prasat divokých
- dodržování biologické bezpečnosti při manipulaci s kadávery prasat divokých a s ulovenými prasaty divokými
- laboratorní vyšetření na AMP
- stanovené podmínky pro skladování a zacházení se zvěřinou
- úřední kontroly v chovech domácích prasat v souladu s nařízením (EU) 2023/594
- zvýšení opatření biologické bezpečnosti v chovech domácích prasat
- přemístění domácích prasat z pásma s veterinárním osvědčením
- přemístění domácích prasat do pásma ohlásit
- stanovené podmínky pro zacházení s produkty živočišného původu

- informační kampaň

7.3. Opatření pro uzavřené pásmo II

- vymezení oblasti
- regulace lovu (omezené použití loveckých psů)
- určení svozného místa pro umístění kadáverů
- školení lovců a UH o biologické bezpečnosti při manipulaci s kadávěry divočáků a při lovu
- aktivní vyhledávání kadáverů prasat divokých
- dodržování biologické bezpečnosti při manipulaci s kadávěry prasat divokých a s ulovenými prasaty divokými
- laboratorní vyšetření na AMP
- stanovené podmínky pro skladování a zacházení se zvěřinou
- úřední kontroly v chovech domácích prasat v souladu s nařízením (EU) 2023/594
- zvýšení opatření biologické bezpečnosti v chovech domácích prasat
- přemístění domácích prasat z pásma s veterinárním osvědčením
- přemístění domácích prasat do pásma ohlásit
- stanovené podmínky pro zacházení s produkty živočišného původu
- informační kampaň

8. Posouzení případných významných negativních účinků loveckých činností na druhy a stanoviště chráněné podle příslušných pravidel Unie v oblasti životního prostředí

Ačkoliv je prase divoké přirozenou součástí našich ekosystémů a má v nich definované místo, s jeho rostoucí početností nabývají na významu negativní vlivy jeho působení, včetně vlivů, které mohou mít dopad na stav ekosystémů a jejich složek, zejm. v důsledku nadměrného poškozování nelesních přírodních stanovišť rytím, zvýšené predace larev v zemi se vyvíjejícího hmyzu, predace vajec na zemi

hnízdících ptáků, konzumace oddenků, hlíz a cibulek rostlinných druhů, omezování přirozené obnovy dubových porostů konzumací žaludů aj. (Hladíková et al., 2008; Drimaj et al., 2015; Kolibáč et Slavík, 2015). Při současné početnosti prasete divokého lze tak jeho redukci v obecné rovině považovat za činnost, která přispívá k plnění národní a unijní legislativy v oblasti ochrany přírody (zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, tzv. směrnice „o stanovištích“, a směrnice 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků, tzv. směrnice „o ptácích“) a ochraně biodiverzity. I když lze snižování stavu prasete divokého považovat z výše uvedených environmentálních hledisek za prospěšné, jeho sekundární vlivy mohou mít negativní dopad na zájmy ochrany přírody, např. v důsledku rušení druhů, poškozování přírodních stanovišť nevhodným umístěním odchyťových zařízení či újedišť. Intenzita takových dopadů závisí na způsobu jeho provádění, a to v kontextu konkrétní lokality, kde je prováděno. Proto lze doporučit před vlastním přistoupením k redukci (lovu) prasete divokého či provádění souvisejících činností (např. zakládání újedišť, instalace odchyťových zařízení) konzultaci s příslušnými orgány ochrany přírody za účelem identifikace možných střetů dotčené činnosti se zájmy ochrany přírody a volby takových postupů, při kterých budou dopady činnosti na zájmy ochrany přírody v území minimalizovány.

V této souvislosti je třeba zvláštní pozornost věnovat zejména:

8.1. Ochrana chráněných území

(zvláště chráněná území, lokality soustavy Natura 2000 a smluvně chráněná území) – lov prasete divokého a související činnosti by měly být prováděny způsobem, který neohrožuje dosahování cílů ochrany chráněného území – např.:

újediště by měla být umístována tak, aby nedocházelo k poškozování chráněných přírodních stanovišť a biotopů chráněných druhů či k nadměrné predaci jedinců chráněných druhů v důsledku shromažďování prasat v místech jejich výskytu;

vlastní lov by měl být provádět způsobem, aby s ním spojené rušení nemělo dopad na stav populací chráněných druhů (viz též níže „předcházení rušení citlivých významných druhů“ a „ochrana významných shromaždišť a zimovišť vodních ptáků“);

8.1. Předcházení rušení citlivých významných druhů

(s relativně méně početnými populacemi, v kolonii žijící druhy, kde v důsledku rušení může dojít k ovlivnění podstatné části populace daného druhu) - v případě lovu prasete divokého v místech výskytu jedinců daných druhů je žádoucí

vlastní lov by měl být prováděn způsobem, aby s ním spojené rušení nemělo dopad na stav populací uvedených druhů (např. přednostním směřováním lovu do mimo hnízdního období případně do mimo další z pohledu rušení daných druhů významná

období roku (zimní období); volba způsobu lovu minimalizující riziko dopadu lovu na hnízdní úspěšnost daných druhů, popř. jejich přežívání);

8.1.1. Druhy citlivé na rušení v hnízdním období

– zejména dravci (sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*), luňák hnědý (*Milvus milvus*), luňák červený (*Milvus migrans*), včelojed lesní (*Pernis apivorus*), orli); čáp černý (*Ciconia nigra*), jeřáb popelavý (*Grus grus*), výr velký (*Bubo bubo*), tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), tetřívek obecný (*Lyrurus tetrix*), jeřábek lesní (*Tetrastes bonasia*), koloniálně hnízdící druhy (např. kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*), rybáci, racci); Druhy citlivé na rušení v zimním období – zejména tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), tetřívek obecný (*Lyrurus tetrix*), jeřábek lesní (*Tetrastes bonasia*)

8.2. Ochrana druhů proti predaci prasetem

jejichž populace mohou být ohroženy predací ze strany prasete divokého: aktivity související s vlastním lovem prasete divokého, např. zakládání újedišť, instalace odchyťových zařízení je potřebné směřovat do míst mimo významná místa výskytu

8.2.1 Druhy, jejichž populace mohou být ohrožené predací ze strany prasete divokého

– ochránářsky významné druhy hmyzu (např. roháč obecný), rostlin (např. různé druhy prstnatic) či na zemi hnízdících ptáků (např. tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), tetřívek obecný (*Lyrurus tetrix*), jeřábek lesní (*Tetrastes bonasia*), jeřáb popelavý (*Grus grus*), výr velký (*Bubo bubo*), motáci, lelek lesní (*Caprimulgus europaeus*)

8.3. Ochrana významných shromaždišť a zimovišť vodních ptáků

v případě lovu prasete divokého v místech významných shromaždišť a zimovišť vodních ptáků je žádoucí

provádět lov způsobem, aby nebyla ohrožena funkčnost daného shromaždiště či zimoviště, např. provádět lov mimo dobu shromažďování a zimování ptáků, provádět lov způsobem, který nevede k opuštění vodní plochy shromažďujícími se a zimujícími ptáky.

V případě, že jsou lovem prasete divokého a souvisejícími činnostmi dotčeny limity zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (např. základní a bližší podmínky ochrany zvláště chráněných území, základní podmínky ochrany zvláště chráněných druhů), je realizace daných činností podmíněna vydáním příslušného správního aktu ze strany příslušného orgánu ochrany přírody.